

Sag C-550/19**Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement****Dato for forelæggelse:**

17. juli 2019

Forelæggende ret:

Juzgado de lo Social n.º 14 de Madrid (Spanien)

Afgørelse af:

4. juli 2019

Sagsøger:

EV

Sagsøgte:

Obras y Servicios Públicos, S.A.

Acciona Agua, S.A.

Hovedsagens genstand

Søgsmål, hvori EV har nedlagt påstand om anerkendelse af sin anciennitet regnet fra den første kontrakt, som EV indgik med Obras y Servicios Públicos, S.A., og om, at det fastslås, at ansættelsen er tidsbegrænset.

Genstand og retsgrundlag for forelæggelsen

Forelæggelsen har to genstande: dels spørgsmålet, om artikel 24 i den kollektive overenskomst i byggebranchen er forenelig med § 4, stk. 1, i rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der er indgået af EFS, UNICE og CEEP, eftersom denne artikel, som en undtagelse fra den nationale lovgivning, bestemmer, at arbejdstagere med en fast byggekontrakt ikke kan opnå status som fastansatte; dels spørgsmålet, om artikel 27 i førnævnte kollektive overenskomst er forenelig med artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/23, eftersom førstnævnte artikel, som en undtagelse fra den nationale lovgivning, bestemmer, at når der sker en overtagelse af personale, idet en ny virksomhed indtræder i en entreprisekontrakt,

er de rettigheder og forpligtelser for arbejdstagere, der har en fast byggekontrakt, som den nye virksomhed eller enhed skal overholde, udelukkende de rettigheder og forpligtelser, der følger af den sidste kontrakt, som arbejdstageren har indgået med den foregående virksomhed.

Præjudicielle spørgsmål

– Det første spørgsmål:

Skal § 4, stk. 1, i rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der er indgået af EFS, UNICE og CEEP, som blev indarbejdet i fællesskabsretten ved Rådets direktiv 1999/70 og direktiv 2001/23, fortolkes således, at artikel 24, stk. 2, i den kollektive overenskomst i byggebranchen bestemmer, at bestemmelserne i artikel 15, stk. 1, litra a), første afsnit, i lov om arbejdstageres rettigheder ikke finder anvendelse uanset varigheden af den generelle kontrakt i forbindelse med et enkelt byggeri, idet arbejdstagerne bevarer deres status som »faste byggearbejdere« såvel i disse tilfælde som i tilfælde af virksomhedsoverdragelse som omhandlet i artikel 44 i lov om arbejdstageres rettigheder eller subrogation som omhandlet i artikel 27 i den omhandlede generelle overenskomst, idet der ikke foreligger nogen objektiv begrundelse for at tilsidesætte den nationale lovgivning, hvor artikel 15, stk. 1, litra a), i lov om arbejdstageres rettigheder bestemmer, at *»disse kontrakter [...] ikke [kan] have en varighed på over tre år, der kan forlænges med tolv måneder ved en national kollektiv brancheoverenskomst eller ved en kollektiv brancheoverenskomst på et lavere niveau; efter disse forlængelser opnår arbejdstagerne status af fastansatte arbejdstagere i virksomheden«?*

– Det andet spørgsmål:

Skal § 4, stk. 1, i rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der er indgået af EFS, UNICE og CEEP, som blev indarbejdet i fællesskabsretten ved Rådets direktiv 1999/70 og direktiv 2001/23, fortolkes således, at artikel 24, stk. 5, i den kollektive overenskomst i byggebranchen bestemmer, at forskellige stillinger i medfør af to eller flere faste byggekontrakter med den samme virksomhed eller en gruppe af virksomheder inden for den i artikel 15, stk. 5, i lov om arbejdstageres rettigheder fastsatte periode eller frist ikke resulterer i, at den i den nævnte bestemmelse omhandlede status opnås i disse tilfælde såvel som i tilfælde af virksomhedsoverdragelse som omhandlet i artikel 44 i lov om arbejdstageres rettigheder eller subrogation som omhandlet i artikel 27 i førnævnte kollektive overenskomst, idet der ikke foreligger nogen objektiv begrundelse for at tilsidesætte den nationale lovgivning, hvor artikel 15, stk. 5, i lov om arbejdstageres rettigheder bestemmer, at *»arbejdstagere, der med eller uden afbrydelse i en periode på 30 måneder har været ansat i mere end 24 måneder i den samme eller i forskellige stillinger inden for samme virksomhed eller samme koncern, og som har indgået mindst to tidsbegrænsede kontrakter, uanset om der er tale om direkte ansættelse eller ansættelse gennem et vikarbureau, og uanset*

om samme eller forskellige kontraktvilkår for midlertidig ansættelse har fundet anvendelse, skal anses for at være fastansat, medmindre andet er foreskrevet i denne artikels stk. 1, litra a), og stk. 2 og 3. Bestemmelserne i det foregående afsnit finder også anvendelse ved virksomhedsoverdragelse eller subrogation på de ved lov eller kollektiv overenskomst fastsatte betingelser«?

– Det tredje spørgsmål:

Skal artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/23 fortolkes således, at den er til hinder for den omstændighed, at det i henhold til den kollektive overenskomst i byggebranchen udelukkes, at de rettigheder og forpligtelser, som den nye virksomhed eller enhed, der skal udføre den af entreprisekontrakten omhandlede aktivitet, skal overholde, **begrænses til udelukkende de rettigheder og forpligtelser, der følger af den sidste kontrakt**, som arbejdstageren har indgået med den virksomhed, som udtræder af kontrakten, hvilket ikke udgør en objektiv begrundelse for at tilsidesætte den nationale lovgivning, hvor artikel 44 i lov om arbejdstageres rettigheder bestemmer, at subrogation omfatter alle rettigheder og forpligtelser, hvilke ikke er begrænset til den sidste kontrakt?

Anførte EU-retlige bestemmelser

Rådets direktiv 1999/70/EF af 28. juni 1999 om rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der er indgået af EFS, UNICE og CEEP (EFT 1999, L 175, s. 43).

Rammeaftalen om tidsbegrænset ansættelse i bilaget til direktiv 1999/70. § 4, stk. 1.

Rådets direktiv 2001/23/EF af 12. marts 2001 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varetægelse af arbejdstagernes rettigheder i forbindelse med overførsel af virksomheder eller bedrifter eller af dele af virksomheder eller bedrifter (EFT 2001, L 82, s. 16). Artikel 1 og artikel 3, stk. 1 og 3.

Domstolens domme:

Dom af 14. september 2000, Collino og Chiappero (C-343/98, EU:C:2000:441, præmis 51 og 52)

Dom af 20. januar 2011, CLECE (C-463/09, EU:C:2011:24, præmis 29, 35, 36 og 39)

Dom af 6. september 2011, Scattolon (C-108/10, EU:C:2011:542, præmis 75 og den deri nævnte retspraksis)

Dom af 12. december 2013, Carratú (C-361/12, ECLI:EU:C:2013:830)

Dom af 19. oktober 2017, *Securitas* (C-200/16, EU:C:2017:780, præmis 23, 24, 26, 27 og 28)

Dom af 11. juli 2018, *Somoza Hermo og Iluni3n Seguridad* (C-60/17, EU:C:2018:559).

Anf3rte nationale bestemmelser

Ley del Estatuto de los Trabajadores, cuyo texto refundido se aprob3 mediante el Real Decreto Legislativo 2/2015, de 23 de octubre (lov om arbejdstagers rettigheder, som ændret og godkendt ved kongeligt lovdekret nr. 2/2015 af 23.10.2015) (BOE nr. 255 af 24.10.2015) (herefter »lov om arbejdstagere«). Artikel 15, stk. 1 og 6, og artikel 44.

Convenio Colectivo del Sector de la Construcci3n (kollektiv overenskomst i byggebranchen) (BOE nr. 232 af 26.9.2017, s. 94090) (herefter »overenskomsten«). Artikel 24, stk. 2 og 5, og artikel 27.

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne

- 1 EV underskrev en række midlertidige fuldtidskontrakter med Obras y Servicios P3blicos, S.A., fra den 8. januar 1996 og fra den 24. januar 1997 uden afbrydelse. EV's sidste kontrakt blev indg3et den 1. januar 2014 og er endnu ikke oph3rt. Obras y Servicios P3blicos, S.A., har anerkendt EV anciennitet fra den 1. januar 2014.
- 2 Den 3. oktober 2017 indtr3dte virksomheden Acciona Agua, S.A., i EV's sted, idet f3rstnævnte var blevet tildelt kontrakten »Actuaciones urgentes de renovaci3n y reparaci3n en la red de abastecimiento y reutilizaci3n de Canal de Isabel II Gesti3n SA« (»Hasteforanstaltninger vedr3rende renovering og reparation af forsyningsnettet og genanvendelse af Canal de Isabel II Gesti3n SA«, herefter »entreprisekontrakten«).
- 3 Den 5. september 2017 lagde EV sag an mod sin arbejdsgiver, Obras y Servicios P3blicos, S.A., og Acciona Agua, S.A., hvori EV nedlagde p3stand om anerkendelse af anciennitet fra den 8. januar 1996 og om, at det blev fastsl3et, at EV's ansættelsesforhold var tidsubegrænset.

De væsentligste argumenter, der anf3res af hovedsagens parter

- 4 Anmodningen om pr3judiciel afg3relse omfatter ikke parternes argumenter.

Kort fremstilling af begrundelsen for forelæggelsen

- 5 Den foreliggende sag omhandler en fast byggekontrakt, som er en specifik midlertidig kontrakt i byggebranchen. Denne kontrakt indgås med henblik på udførelse af et konkret byggearbejde uanset varigheden heraf og udgør en undtagelse fra den almindelige ordning for bygge- eller tjenesteydelseskontrakter som omhandlet i artikel 15, stk. 1, i lov om arbejdstageres rettigheder og fra den generelle ordning for midlertidige kontrakter som omhandlet i artikel 15, stk. 5, i lov om arbejdstageres rettigheder, som fastsætter en maksimal varighed af kontrakter, hvorefter arbejdstageren overgår til at være fastansat (og får en tidsbegrænset ansættelseskontrakt). Desuden fastsætter den faste byggekontrakt en grænse for arbejdstagerens anerkendte anciennitet ved en virksomhedsoverførsel, hvilket også er genstanden for tvisten i den foreliggende sag.
- 6 Forud for behandlingen af de præjudicielle spørgsmål er den forelæggende ret i tvivl om, hvorvidt direktiv 1999/70 finder anvendelse i den foreliggende sag. Det gør nævnte direktiv efter den forelæggende rets opfattelse, eftersom en fast byggekontrakt er en tidsbegrænset ansættelseskontrakt, og den forelæggende ret har anført, at rammeaftalens § 4, stk. 1, ifølge Carratú-dommen efter sit indhold fremstår som ubetinget og tilstrækkelig præcis til, at en borger kan påberåbe sig bestemmelsen for en national domstol.
- 7 I forhold til det første præjudicielle spørgsmål, for så vidt som det vedrører direktiv 2001/23 er den forelæggende ret af den opfattelse, at dets artikel 1, stk. 1, skal fortolkes således, at dette direktiv finder anvendelse i en situation, hvori der foreligger en kontrakt om levering af byggetjenester indgået med en virksomhed, og der med henblik på udførelsen af denne ydelse er blevet indgået en ny kontrakt med en anden virksomhed, der i medfør af en kollektiv overenskomst overtager en efter antal og kvalifikationer betydelig del af den arbejdsstyrke, som den første virksomhed beskæftigede med at udføre den nævnte ydelse, hvor arbejdskraften udgør den væsentligste del af den pågældende aktivitet.
- 8 Ifølge ordlyden af artikel 1, stk. 1, litra a), i direktiv 2001/23 finder dette direktiv anvendelse på overførsel af en virksomhed eller bedrift eller af en del af en virksomhed eller bedrift til en anden indehaver som følge af en overdragelse eller fusion.
- 9 Ifølge den forelæggende ret fremgår det af fast retspraksis, at rækkevidden af denne artikel ikke alene kan bedømmes på grundlag af en fortolkning med udgangspunkt i ordlyden. Direktiv 2001/23 finder således anvendelse i alle de tilfælde, hvor der som led i et kontraktforhold sker en udskiftning af den fysiske eller juridiske person, som er ansvarlig for virksomhedens drift, og som påtager sig en arbejdsgivers forpligtelser over for arbejdstagerne i virksomheden. Det er således ikke en forudsætning for, at direktiv 2001/23 finder anvendelse, at der består et direkte kontraktforhold mellem overdrageren og erhververen, og overdragelsen vil kunne finde sted via en tredjemand.

- 10 Det skal desuden bemærkes, at det i overensstemmelse med artikel 1, stk. 1, litra b), i direktiv 2001/23, for at dette direktiv finder anvendelse, gælder, at overførslen skal vedrøre »en økonomisk enhed, der bevarer sin identitet, forstået som en helhed af midler, der er organiseret med henblik på udøvelse af en økonomisk aktivitet, uanset om den er væsentlig eller accessorisk«.
- 11 Med henblik på at fastlægge, om denne betingelse faktisk er opfyldt, skal der ifølge Domstolen tages hensyn til alle de faktiske omstændigheder, som kendetegner den pågældende transaktion, herunder hvilken form for virksomhed eller bedrift der er tale om, og heraf følger det, at afvejningen af, hvilken vægt der skal tillægges de forskellige kriterier, nødvendigvis afhænger af, hvilken type aktivitet der udføres, og hvilke produktions- eller driftsmåder der anvendes i virksomheden, bedriften eller den pågældende del af bedriften.
- 12 I visse brancher, hvor arbejdskraften udgør den væsentligste del af aktiviteten, vil en gruppe af arbejdstagere, som i længere tid udfører en fælles aktivitet, således kunne udgøre en økonomisk enhed, og en sådan enhed vil kunne opretholde sin identitet efter en overførsel, når den nye indehaver ikke blot viderefører den hidtidige aktivitet, men også overtager en efter antal og kvalifikationer betydelig del af den arbejdsstyrke, som hos forgængeren specielt udførte denne opgave. I så fald overtager den nye indehaver en organiseret helhed af aktiver, der gør det muligt på stabil måde at fortsætte den overdragende virksomheds aktiviteter eller nogle af disse.
- 13 Således kan en aktivitet som den i hovedsagen omhandlede efter den forelæggende rets opfattelse anses for en aktivitet, hvor arbejdskraften udgør den væsentligste del af aktiviteten, og følgelig vil en gruppe af arbejdstagere, som i længere tid udfører en fælles renoverings- og reparationsaktivitet, udgøre en økonomisk enhed.
- 14 I denne situation er det desuden nødvendigt, at sidstnævntes identitet opretholdes efter den pågældende operation. Den forelæggende ret har anført, at eftersom arbejdstageren siden 1996 har arbejdet for Obras y Servicios Públicos, S.A. og ved subrogation blev overtaget af Acciona Agua, S.A., som overtog de af entreprisekontrakten omfattede arbejdstagere, kan identiteten af en økonomisk enhed som den i hovedsagen omhandlede, hvor arbejdskraften udgør den væsentligste del af aktiviteten, være opretholdt, hvis størstedelen af arbejdsstyrken i denne enhed overtages af den angivelige erhverver. Idet det forholder sig således, finder direktiv 2001/23 fuldt ud anvendelse analogt med dommen i sagen Somoza Hermo og Ilunión Seguridad.
- 15 Med hensyn til det andet spørgsmål har den forelæggende ret anført følgende: Dels, at tvisten er opstået blandt midlertidige arbejdstagere, som må anses for sammenlignelige med henblik på anvendelsen af § 4 i direktiv 1999/70.
- 16 Den forelæggende ret har desuden anført, at genstanden for sammenligningen er et ansættelsesvilkår: hvis artikel 15 i lov om arbejdstageres rettigheder finder

anvendelse på midlertidige arbejdstagere i byggebranchen, bør sagsøgeren anerkendes anciennitet fra den første kontrakt og ikke den anciennitet, der følger af den sidste kontrakt, således som det bestemmes i artikel 24, stk. 5, i overenskomsten, samt status af fastansat.

- 17 Domstolen har allerede bemærket, at formålet med direktiv 2001/23 er så vidt muligt at sikre, at arbejdskontrakten eller arbejdsforholdet fortsættes af erhververen uden ændringer for at forhindre, at de arbejdstagere, der berøres af overførslen af virksomheden, stilles ringere alene på grund af overførslen, samt at finde en rimelig afvejning mellem på den ene side arbejdstagernes og på den anden side erhververens interesser.
- 18 Ved fortolkningen af denne afvejning bemærkede Domstolen i præmis 51 i dommen i sagen Collino og Chiappero, at erhververen ved beregningen af økonomiske rettigheder som fratrædelsesgodtgørelse eller lønforhøjelse skal tage hensyn til alle de tjenesteår, som det overførte personale har tilbagelagt, for så vidt som denne forpligtelse er en følge af arbejdsforholdet mellem personalet og overdrageren, og på de vilkår, som er aftalt inden for rammerne af dette forhold.
- 19 Dermed begrænser den kollektive overenskomst arbejdstagernes ret til stabil beskæftigelse ved ikke at anvende bestemmelserne i artikel 15, stk. 1, i lov om arbejdstageres rettigheder, hvilket ikke er i overensstemmelse med kravene i direktiv 1999/70.
- 20 I artikel 3, stk. 1, første afsnit, i direktiv 2001/23 fastsættes princippet om, at overdragerens rettigheder og forpligtelser i henhold til en arbejdskontrakt eller et arbejdsforhold, som bestod på tidspunktet for overførslen, overgår til erhververen. Artikel 3, stk. 1, andet afsnit, fastslår, at medlemsstaterne kan bestemme, at overdrageren og erhververen efter datoen for overførslen hæfter solidarisk for forpligtelser, der er opstået inden datoen for overførslen i henhold til en arbejdskontrakt eller et arbejdsforhold, der bestod på datoen for overførslen.
- 21 I denne forbindelse bestemmer artikel 44, stk. 1, i lov om arbejdstageres rettigheder, at *»[o]verdragelse af en virksomhed, af et erhvervscenter eller af en selvstændig produktionsenhed [...] ikke i sig selv [medfører], at ansættelsesforholdet ophører, idet den nye arbejdsgiver indtræder i den tidligere arbejdsgivers rettigheder og forpligtelser i henhold til ansættelseskontrakten og på området for den sociale sikringsordning, herunder de aftaler, der er indgået med hensyn til pension, under de betingelser, der er fastsat i den særlige lovgivning, der finder anvendelse, og generelt i alle de forpligtelser vedrørende supplerende social sikring, som overdrageren har indgået«*. Dermed er overenskomstens artikel 24 efter den forelæggende rets opfattelse i strid med artikel 3, stk. 1, første afsnit, i direktiv 2001/23, eftersom førstnævnte bestemmelse udelukker de forpligtelser, som påhviler erhververen for så vidt angår arbejdstagernes rettigheder med hensyn til anciennitet, idet overenskomsten kun tager hensyn til arbejdstagerens sidste kontrakt frem for hele arbejdstagerens ansættelsesforhold, der er forbundet med den ansættelseskontrakt, der er indgået

med henblik på at gennemføre entreprisekontrakten. Desuden giver bestemmelsens andet afsnit mulighed for solidarisk ansvar mellem overdrageren og erhververen, og dermed er der behov for, at Domstolen afgiver et svar.

ARBEJDSDOKUMENT